

A Szlovákiai Magyar Írók Társasága
TÁJÉKOZTATÓJA

Megvalósult és tervezett rendezvények. Képek az Író-társaság életéből.

Összeállította: Nagy Erika
Képek: Nagy Erika

t
e
l
k
é
l
e
m

**S
T
P
O**

A PEGAZUS ALKOTÓPÁLYÁZAT 2019 ÉRTÉKELÉSEI

Mielőtt íráshoz fogtam, elhatároztam, hogy a Pegazus idei pályázatának szemlészését nem lamentációval kezdem, nem keseregek azon, hogy legfiatalabbjaink körében évről évre kisebb az érdeklődés az írói-költői mesterség iránt, hanem egyenesen a tárgyra térek.

De hát ahogy szatírárt nem írni, úgy nem keseregni is nehéz, ha az ún. szlovákiai magyar irodalom állapotáról, s benne főleg a fiataljaink írói ambíciójáról és íráskészségéről szólnak. De azért próbáljuk meg.

A 2019-es Pegazus-pályázatra mindössze kilenc szerzőtől érkezett be verspályamunka, s a kilenc csomagból én csak egyet találtam figyelemre méltónak. Ha tehát a pályázat egész versanyagát méltatnom kellene, szorult helyzetben lennék, de mivel csak ún. Különdíjra kell művet javasolnom, e díjra a PRAE jeligés pályázó verseit javaslom.

„PRAE” szövegei több mint érdekes, rövidebb-hosszabb sorokba tördelt prózaversek, amelyeknek érdeme és különlegessége a lélektani megfigyelések pontos leírása, a leírások precizitásának mintegy túlhajtása, s így maradéktalan tárgyiasítása.

Az elmondottak illusztrációjaként a hat versből álló kis ciklus akármelyik darabját ide idézhetném, de lássuk csak a legrövidebbet, a *Dűnés, szaharai táj*-at:

*A lépcsőházból, a tetőablak felől
jönne a fény, te ott feküdnél,
megcsillanna libabőrödön, hogy aztán
apró árnyékokkal terítse be hámsejtjeid.
Makróval fényképezve, fekete-fehérben
(kicsit talán megemelve a kontrasztot),
bárki elhinné felkarodról, hogy dűnés,
szaharai táj holdas éjszakán,
madártávlatból megörökítve.*

A versbe foglalt alapszituáció tkp. három kép egymásra montírozva: az első kép maga a fotoapparátusát igazgató fotós, a második kép a fényképezett modellnek (feltehetően a fotós kedvesének) a kimerevített/kinagyított felkarja, a harmadik kép a felkar dűnés, szaharai tájként való prezentációja. S az összhatást valahogy úgy lehetne leírni, ahogy anno Kulcsár Szabó Ernő egy Oravecz Imre-vers hatását leírta: „A mondottban az én önmagát nem azonosként szemléli.”

Ez az elidegenítés-igény egyébként kicsit a pályázat többi verseiben is jelen van (két 19. századi avítt versezetet leszámítva) – mintha a szerzők mindegyikét ugyanaz a mentor tanította volna verset írni!), de az idegen „szaharai tájba” egzisztenciális mozgást, működést vinni csak „PRAE”-nek sikerült.

S befejezésül javaslat az egykor általam alapított Bögöly-díjra (ha még emlékszik rá a nagydéműl!). Egy strófa a RÓKA-jeligés pályázó egyik veretes szövegéből:

Hajolj le! / Gombold ki! / Vedd elő! / Tedd be!

Tózsér Árpád

Irodalmunk termése szegényedik, a digitális kor metamorfózisa alakítja. Mindinkább tényszerű és líramentes, mintha közölni kívánna és nem érzelmeket fogalmazni. De a verseny kevés anyaga – hat rövid munka – is érzékelteti a széppróza új irányát: a valóság igazának feltárása rovására nagyobb szerep jut benne a képzeletnek! A lélektani elemzés helyére a fikció lép, s a közösségi élmény általánosító hatását az egyéni ötlet eredetisége igyekszik betölteni. Az igazság megnevezését metaforikus sugallat váltja fel!

Jutalmazni a hat írásból a *Tonka* jeligés, *Az Égig érő torony* című munkát javaslom. A leírt történet kiterjeszti az idő méreteit és így valósága tartalmát. A jelenből visszatér a régmúltba, majd évtizedekkel későbbre, s ismét a közelmúltba. Tárgya a vén gyárkémény, mely egykor, az iparosítás korában az épülő vasgyárat szolgálta, azonban már mind feleslegessé vált, rom lett belőlük. A nyolcvan méteres kémény a táj életveszélyes díszlete, le kellene bontani. De a járás nem járul hozzá, nincs rá pénz. A kor meghatározó fogalma: nincs rá pénz! A kémény a helyi polgármester problémája, de rávetül a történetre: látnivaló veszélyek közt élünk, de nincs segítség! Akár a végzet! Sorsunk végzete! Végig kíséri a történetet. A mezőn dolgozó s szökni vágyó feyenc fel akar menekülni a kéményre, s közben egy elmozduló elemébe kapaszkodva megöli az őt követő szolgálati kutyát. Majd a történetet mesélő – más idősíkban – felmászik barátjával a kéményre. S ismét a feyenc, ahogy a börtönőrök megafonnal lehívják a magasból. Végül a mesélő és barátja megtudják az öreg börtönőrtől – a jelen időben –, hogy levette magát és ott zúzta össze a testét, ahol a kutya kiszendvedt. Az írásból a végzetre döbbenünk, amely sorsunk kísérője! A munka igazi drámaiságot sugall, jutalomra érett.

Duba Gyula

